

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Att.: Arne Olsen og Øyvind Leirset

DERES REF./DATO:

VÅR REF.:

STED/DATO:

Oslo, 22.11.2019

--- POSTADRESSE
Statkraft Vind Utvikling DA
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

--- SENTRALBORD
24 06 70 00

--- INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

--- Statkraft Vind Utvikling DA
ORG. NR.: NO- 993 189 820

KVINESHEIA VINDKRAFTVERK – SØKNAD OM ENDRING AV KONSESJON, EKSPROPRIASJONSTILLATELSE SAMT FREM- LEGGELSE AV MTA/DETALJPLAN

Bakgrunn

Statkraft Vind Utvikling DA (Statkraft) viser til følgende dokumenter:

- Anleggskonsesjon av 09.03.2016 for bygging og drift av Kvinesheia vindkraftverk i Kvinesdal og Lyngdal kommuner (NVE 200710168-151)
- Søknad om endring i konsesjon av 14.01.2019
- Uttalelser til søknad om endring i konsesjon
- Brev av 29.04.2019 vedrørende Statkrafts kommentarer til innkomne uttalelser
- Brev fra NVE av 20.05.2019 om videre saksbehandling av søknad datert 14.01.2019
- Brev fra NVE av 04.07.2019 om forventninger til konsesjonær ved planlegging og bygging av vindkraftanlegg

Vi oversender med dette følgende dokumenter for Kvinesheia vindkraftverk i Kvinesdal og Lyngdal kommuner, i tråd med NVEs brev av 20.05.2019:

- Oppdatert endringssøknad og søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse, med vedlegg
- Tilleggsutredninger / oppdatert konsekvensutredning som vurderer endringene fra opprinnelig konsesjon, med vedlegg
- Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan, med vedlegg

Søknad om utsatt idriftsettelse

Det går vanligvis lang tid fra søknad om konsesjon til investeringsbeslutning og realisering av et vindkraftprosjekt. Mange forhold skal avklares i denne perioden og konsesjonær trenger noe fleksibilitet når det gjelder frist for idriftsettelse.

Konsesjonssøknad med konsekvensutredninger for Kvinesheia vindkraftverk ble oversendt NVE i mars 2010. NVE ga konsesjon i vedtak av 26.04.2012, og konsesjonen ble stedfestet av Olje- og energidepartementet (OED) i klagesak av 30.04.2015. NVE skrev ut oppdatert anleggskonsesjon 09.03.2016. På dette tidspunktet var ikke sertifikatmarkedet tilstrekkelig for å gjøre prosjektet lønnsomt. Investeringsbeslutning i Statkraft, som for enhver annen kommersiell aktør, forutsetter lønnsomhet. Markedsmessige forhold er en av flere årsaker til at prosjektet så langt ikke har blitt realisert. Som nevnt i vår søknad av 14.01.2019 gjør bl.a. teknologiutviklingen for vindturbiner at de markedsmessige forholdene nå vurderes annerledes, og Statkraft har siden våren 2018 arbeidet aktivt med sikte på å realisere prosjektet.

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er frist for idriftsettelse satt til 31.12.2020. I søknad om endring i konsesjon av 14.01.2019 søkte Statkraft om å få utsatt fristen for å sette vindparken i drift til 31.12.2021. I brev til NVE av 29.04.2019 varslet vi at det sannsynligvis ville bli nødvendig å søke om ytterligere ett års utsatt idriftsettelse i forhold til vår endringssøknad av 14.01.2019. Begrunnelsen for dette er at det for tiden er stor oppmerksomhet knyttet til landbasert vindkraft, med opplevd økt motstand og dertil mer tidkrevende tillatelsesprosesser hos konsesjonsmyndighet, samt signaler fra OED om endringer i konsesjonsbehandlingen. Selskapet Njordr har i tillegg skapt en svært spesiell situasjon ved å inngå avtaler med et stort antall grunneiere, samt å søke konsesjon til å bygge et vindkraftverk i et planområde identisk med Statkraft sitt, til tross for at Statkraft har konsesjon. Vi viser i den forbindelse til NVEs brev til Njordr av 20.05.2019 der deres søknad om konsesjon avslås.

I MTA-planens kapittel 1.5 er det redegjort for prosjektets videre tidsplan. I tidsplanen som nå legges frem i MTA fremgår det at planlagt idriftsettelse er høsten 2022. Denne utsettelsen er en følge av mer omfattende og detaljert tidligfase prosjektering, samt at de nødvendige tillatelsesprosessene som må være avklart før anleggsstart forventes å ta tid. Statkraft understreker samtidig at det legges opp til anleggsstart så raskt som praktisk mulig etter at intern beslutning og alle tillatelse er på plass. Dersom tillatelsesprosessene tar lenger tid enn forutsatt i prosjektets fremdriftsplan kan man på et senere tidspunkt måtte be om ytterligere ett års utsatt frist for idriftsettelse.

Med basis i dette søker Statkraft Vind Utvikling DA om utsatt frist for å sette vindparken i drift til 31.12.2022, jfr. energiloven § 3-1.

Søknad om forlenget konsesjonsperiode

Iht. anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) gjelder konsesjonen for inntil 25 år fra det tidspunktet anlegget settes i drift.

Basert på dialog med turbinleverandørene og erfaring fra eksisterende vindkraftverk, herunder Statkrafts egne vindparker, vurderes det som mulig å forlenge levetiden for vindturbiner utover de 25 år som er avgrenset i gjeldende anleggskonsesjon.

Ved en konsesjonstid på 30 år vil vindkraftverket kunne utnytte moderne vindturbiners fulle tekniske levetid. En utvidet konsesjonsperiode vil medføre lengre tids produksjon og dermed positive samfunnsvirkninger, uten ytterligere inngrep. Det vurderes som samfunnsmessig rasjonelt å forlenge driften av et eksisterende anlegg der naturinngrepene allerede er foretatt.

Med basis i dette søker Statkraft Vind Utvikling DA om forlenget konsesjonstid for vindparken til inntil 30 år fra det tidspunktet anlegget settes i drift, jfr. energiloven § 3-1.

Søknad om økt installert effekt og økt traføyttelse

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er samlet installert effekt begrenset til 60 MW. I konsesjonssøknaden ble det vist utbyggingsløsninger med opptil 27 vindturbiner. Dette var basert på det som på tidspunktet for utarbeidelse av søknaden (2009/2010) ble vurdert som en optimal utbygging, i tråd med føringene i fastsatt utredningsprogram av 02.07.2009.

Konsesjoner til vindkraftverk gis ikke til en konkret utbyggingsløsning, men angir et planområde og en øvre grense for samlet installert effekt for kraftverket. Vindkraftverkets endelige utforming, herunder antall, type og plassering av vindturbiner, skal beskrives i en detaljplan. Fordi det er en rask teknologiutvikling for vindturbiner, kan denne fleksibiliteten sikre at den beste tilgjengelige teknologien blir benyttet ved utbygging av vindkraftverk. Dette kan bidra til bedre lønnsomhet, samtidig som den direkte arealbruken kan bli mindre.

I den senere tid har det vært en betydelig teknologiutvikling for vindturbiner, og nye generasjoner vindturbiner er markant mer effektive enn tidligere og vil kunne utnytte vindressursene i konsesjonsområdet på en bedre måte enn forutsatt i tidligere planlagte løsninger. Oppdatert utbyggingsløsning forutsetter at den totale installerte effekten i vindkraftverket økes fra 60 MW til 90 MW, som tidligere omsøkt 14.01.2019. Økt installert effekt i vindkraftverket medfører at man samtidig må øke i transformorkapasiteten i vindkraftverket. Denne ble i søknad av 14.01.2019 omsøkt utvidet til 100 MVA. Basert på en ny optimalisering justeres nå omsøkt transformorkapasiteten til inntil 110 MVA.

Vi har vært i dialog med Agder Energi Nett (AEN) vedrørende nettkapasitet for Kvinesheia vindkraftverk. AEN og Statnett har bekreftet at det er ledig nettkapasitet for tilknytning av Kvinesheia vindkraftverk med en samlet installert effekt på 90 MW (Vedlegg 3). Statkraft har løpende dialog med AEN vedrørende nettilknytning og reservasjon av nettkapasitet.

Endringene av endelig utbyggingsløsning er i Vedlegg 1 vurdert opp mot løsningen som lå til grunn for opprinnelig konsesjon, jf. NVEs krav til oppdaterte konsekvensutredninger i brev av 20.05.2019. Endelig utbyggingsløsning ligger til grunn for MTA/detaljplan (Vedlegg 2).

Statkraft Vind Utvikling DA søker med dette iht. energiloven § 3-1 om tillatelse til å øke installert effekt i Kvinesheia vindkraftverk fra 60 MW til inntil 90 MW. Som en følge av dette søkes det samtidig om tillatelse til å utvide kapasiteten på transformatoren fra 70 MVA til inntil 110 MVA.

Søknad om endret spenningsnivå

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er det spesifisert 22 kV spenningsnivå på det interne jordkabelanlegget mellom vindturbinene og transformatorstasjonen i vindkraftverket. Gjennom det videre arbeidet med optimalisering av anlegget har man kommet frem til at den optimale driftsspenningen for det interne kabelnettet vil være 33 kV. Det vises til MTA kapittel 3.11 for en nærmere beskrivelse.

Statkraft Vind Utvikling DA søker med dette iht. energiloven § 3-1 om tillatelse til å endre driftsspenningen for det interne kabelnettet i Kvinesheia vindkraftverk fra 22 kV til 33 kV.

Søknad om endret nettilknytning

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er nettilknytningen spesifisert som en ca. 2,3 km lang 132 kV enkeltkurs kraftledning (luftlinje) fra transformatorstasjonen i vindkraftverket til tilknytningspunkt på regionalnettet mellom Lyngdal og Øye.

I oppdatert utbyggingsløsning planlegges nettilknytningen som jordkabel forlagt i vei fra vindkraftverkets interne transformatorstasjon og frem til tilknytningspunktet på regionalnettet.

Jordkabelen vil ha en total lengde på ca. 2,7 km og vil forlegges i vei, først langs internvei og deretter videre et kort strekk (ca. 0,6 km) langs en egen adkomstvei ut til tilknytningspunktet på regionalnettet. Denne atkomstveien vil tilrettelegges for både bygging og drift av AEN sitt planlagte koblingsanlegg.

Jordkabelen vil ha tverrsnitt på 3x1x630 mm Al (eller tilsvarende Cu-tverrsnitt). Nettilknytningen vil kunne operere med 110 kV og 132 kV driftsspenning.

Det vises til MTA/detaljplan for nærmere beskrivelse og lokalisering.

Statkraft Vind Utvikling DA søker med dette iht. energiloven § 3-1 om tillatelse til å endre nettilknytningen fra luftledning til 3x1x630 mm Al (eller tilsvarende Cu-tverrsnitt) jordkabel forlagt i vei. Nettilknytningen vil operere med 110 kV eller 132 kV driftsspenning.

Søknad om etablering av nødvendige hjelpeanlegg

Meteorologimaster og radiolinjemast er nødvendige hjelpeanlegg for bygging og drift av vindkraftverket. Meteorologimastene vil sørge for registrering av vindforhold og for kontroll og oppfølging av produksjonsdata for vindkraftverket. Radiolinjemasten vil bidra til nødvendig kommunikasjon mellom vindparken og omverdenen.

Meteorologimastene er av typen fagverksmaster. Inkludert montert bom i toppen for installasjon av måleinstrumenter vil den totale høyden bli 110 m. De permanente mastene vil bli fundamentert til fjell, og bardunert til bakken med stålvaiere. På stålvaierne vil det bli montert fugleavvisere for å redusere risiko for fuglekollisjoner. De permanente mastene vil være i drift hele konsesjonsperioden. De midlertidige mastene vil plasseres på fundamentene til utvalgte vindturbiner, og vil tas ned etter ca. 6 måneder. Strømforsyning til de permanente mastene vil fremføres som jordkabel forlagt i vei enten fra transformatorstasjonen eller nærmeste vindturbin. Frem til permanent strømforsyning er sikret kan det være aktuelt å bruke strømforsyning med dieselaggregat/solcelleanlegg. Dette er også aktuelt for hele måleperioden til de midlertidige mastene.

Radiolinjemast vil være av typen fagverksmast, med en høyde på inntil 42 m. I tilknytning til masten etableres det en driftshytte. Masten vil være i drift hele konsesjonsperioden. Strømforsyning etableres ved en jordkabel som forlegges i veien.

Det etableres en ca. 3 m bred tilkomstvei til de permanente mastene fra veinettet i vindkraftverket.

Alle mastene vil merkes og innrapporteres i samsvar med den til enhver tid gjeldende forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder.

Det vises til MTA kapittel 3.13. og 3.14 for en for nærmere beskrivelse av de omsøkte hjelpeanleggene. Alle mastene er lokalisert innenfor det konsesjonsgitte arealet for Kvinesheia vindkraftverk. Plassering og veifremføring er angitt i detaljplan.

Statkraft Vind Utvikling DA søker med dette iht. energiloven § 3-1 om tillatelse til å etablere 2 permanente og inntil 4 midlertidige meteorologimaster, samt 1 permanent radiolinjemast.

Søknad om justert konsesjonsgrense

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er det gitt vilkår om at konsesjonsområdet skal reduseres. Det skal ikke plasseres turbiner sørvest for 110 kV ledningen i konsesjonsområdet, og området skal reduseres slik at 110 kV-ledningen danner plangrense i vest.

Konsesjonsområdet er iht. vilkår redusert slik at 110 kV kraftledning danner plangrense i vest. Et mindre areal på ca. 14 dekar (0,01 km²) vest for kraftledningen for fremføring av nettilknytning til AENs koblingsanlegg søkes beholdt. Dette er begrunnet med at fremføring av jordkabel med tilhørende adkomstvei til AENs koblingsanlegg vil gi vesentlig større terrenginngrep dersom den legges øst for kraftledningen. Det vises til MTA kapittel 3.15 for en beskrivelse av nettilknytningen.

Gjennom arbeidet med optimalisering av en ny utbyggingsløsning er vindturbinene fjernet fra området sør-øst i konsesjonsområdet. Begrunnelsen for dette er at disse turbinene får en uforholdsmessig lang adkomst i til dels vanskelig terreng, samt at man unngår inngrep i de mest verdifulle myrområdene. Justeringen vil også gi reduserte støy-, skygge og landskapsvirkninger for omliggende bebyggelse og en reduksjon i tap av inngrepsfri natur (INON). Dette er vurdert nærmere for det enkelte tema i den oppdaterte konsekvensutredningen. Som en følge av denne justeringen av utbyggingsløsning finner vi det hensiktsmessig å justere konsesjonsgrensen tilsvarende i denne delen av vindkraftverket.

Endringene i justert konsesjonsgrense som beskrevet legges frem i MTA/detaljplan.

Statkraft Vind Utvikling DA søker iht. energiloven § 3-1 om å få godkjent justert konsesjonsgrense, som fremlagt i MTA/detaljplan.

Oppdaterte konsekvensutredninger / tilleggsutredninger

Ved å ta i bruk de mest moderne vindturbinene på markedet åpnes muligheten for økt produksjon og medfølgende positive virkninger. Samtidig må eventuelt økte negative virkninger for miljø eller samfunn vurderes opp mot de positive sidene av endret utbyggingsløsning.

I NVEs brev av 20.05.2019 om videre saksbehandling fremkommer det at omsøkt endring i installert effekt utløser krav til oppdaterte konsekvensutredninger. De oppdaterte konsekvensutredninger som legges frem redegjør for endrede virkninger av ny utbyggingsløsning vurdert opp mot den utbyggingsløsningen som lå til grunn for gjeldende konsesjon. Utredningene baserer seg på et oppdatert kunnskapsgrunnlag for relevante tema.

For Kvinesheia vindkraftverk innebærer ny optimalisert løsning basert på ny teknologi at turbinenes nominelle effekt, høyde og rotordiameter øker, at antall turbiner reduseres, at turbinene delvis kan trekkes noe lenger inn i konsesjonsområdet, og at lengden på internveiene og nedbygd areal reduseres betydelig. En mindre del av opprinnelig konsesjonsområde vil følgelig bli utbygd.

Under gis en oversikt over endrede spesifikasjoner av installert effekt og fysiske dimensjoner for Kvinesheia vindkraftverk og omsøkt endring (tabell 1). Oppdatert utbyggingsløsning som er konsekvensutredet og fremlagt i MTA/detaljplan har bare marginalt større total høyde enn det som lå inne i konsesjonssøknaden (henholdsvis inntil 187,5 m og 175 m total høyde), men vindturbinene har klart større dimensjoner enn eksempelløsningen som ble konsekvensutredet i 2010.

Tabell 1. Oversikt over endrede spesifikasjoner av installert effekt og fysiske dimensjoner. Det vises til oppdatert konsekvensutredning for en komplett oversikt over tekniske spesifikasjoner.

Teknisk tema	Konsesjonssøknad 2010		Konsesjon 2016 *	Endrings-søknad 2019 **
	Søknad	Eksempel-løsning		
Total installert effekt (MW)	60	59,8	60	90
Antall turbiner (stk.)	15-30	26		15
Effekt per turbin (MW)	2-4	2,3		6
Rotordiameter (m)	80-130	93		155
Navhøyde (m)	70-110	80		110
Totalhøyde (m)	115-175	127		187,5

* Anleggskonsesjoner gis ikke til en konkret utbyggingsløsning, men angir et konsesjonsområde og en øvre grense for samlet installert effekt for kraftverket. Vindkraftverkets endelige utforming, herunder antall, type og plassering av vindturbiner, skal beskrives i en detaljplan. Endringer som gir vesentlige endrede virkninger må beskrives nærmere i MTA/detaljplan.

** Siden turbinmodell ikke er valgt er de oppgitte dimensjonene å anse som maksimalverdier.

Tabell 2 viser endret arealbruk for opprinnelig utredet utbyggingsløsning sammenlignet med arealbruk for oppdatert utbyggingsløsning som utredet i oppdatert konsekvensutredning og fremlagt for godkjenning i MTA/detaljplan. Oppdatert utbyggingsløsning gir en reduksjon i arealinngrep på ca. 29 %, samtidig som produksjonen av fornybar energi nesten fordobles, fra ca. 160 GWh til 300 GWh. Ser man på arealbruk relativt til produksjon innebærer oppdatert utbyggingsløsning 62 % mer effektiv arealbruk.

Tabell 2. Endret arealbruk. Sammenligning av eksempelløsning fra 2010 og oppdatert utbyggingsløsning som utredet i oppdatert konsekvensutredning og fremlagt for godkjenning i MTA/detaljplan.

	Eksempel- løsning 2010	Oppdatert utbyggings- løsning	Endret arealbruk (%)
Veilengde adkomst og internveier (m)	25 000	15 492	-38 %
Veiareal adkomst og internveier (m ²)	350	217	-38 %
Areal oppstillingsplasser inkl. hjelpekranplasser (dekar)	26	51	94 %
Totalt areal (dekar)	376	267	-29 %
Årlig produksjon (GWh, ca.)	160	300	88 %
Total areal/AEP (dekar/GWh)	2,4	0,9	-62 %
Totalt konsesjonsområde (km²)	10,0	8,8	-12 %

Tabell 3 gir en oppsummering av de oppdaterte konsekvensutredningene som legges frem og redegjør for endrede virkninger av ny utbyggingsløsning vurdert opp mot den utbyggingsløsningen som lå til grunn for gjeldende konsesjon (eksempelløsningen).

Tabell 3. Oppsummering av forskjell i konsekvens mellom opprinnelig og oppdatert konsekvensutredning. Det vises til oppdatert konsekvensutredning for detaljerte vurderinger av det enkelte tema.

Faggruppe	Fagtema	Forskjell i konsekvens
Visuelle forhold	Landskap	Ubetydelig/ liten negativ
	Kulturminner og kulturmiljø	Liten positiv
	Friluftsliv og ferdsel	Ubetydelig/ liten positiv
Biologisk mangfold	Naturtyper	Liten positiv/ ubetydelig
	Flora	Ubetydelig
	Annen fauna	Ubetydelig
	Fugl	Ubetydelig
	Inngrepsfrie naturområder	Ubetydelig [svakt positiv]
Forurensning	Støy	Ubetydelig
	Skyggekast og refleksblink	Ubetydelig
	Avfall, annen forurensning, drikkevann	Ubetydelig
Nærings- og samfunnsinteresser	Verdiskaping	Ubetydelig
	Reiseliv	Ubetydelig
	Landbruk	Ubetydelig
	Luftfart og kommunikasjonssystemer	Liten positiv

Utbyggingsløsningen som nå fremlegges gir en vesentlig økt produksjon og medfølgende positive virkninger, samtidig som endringene ikke medfører vesentlig økte negative virkninger for miljø eller samfunn sett i forhold til opprinnelig konsesjonsgitt løsning.

Av positive endringer kan nevnes økt lokal verdiskaping, herunder eiendomsskatt for Kvinesdal kommune, redusert tap av INON (hovedsakelig i Lyngdal kommune), reduserte ulemper for friluftsliv og kulturminner ved at det ikke etableres vindturbiner på Storhei,

samt at man reduserer inngrep i verdifulle naturtyper, herunder intakt lavlandsmyr. Oppdatert utbyggingsløsning medfører samlet sett en sterkt redusert arealbruk.

Det eneste temaet som vurderes å gi noe mer negativ virkning enn i opprinnelig konsekvensutredning er for landskap, der endring i konsekvens vurderes å være ubetydelig til liten negativ konsekvens. I all hovedsak vurderes konsekvensene for landskap ved å øke turbinstørrelsen og redusere antallet turbiner til å være omtrent som før, men enkelte områder i Kvinesdal som tidligere var skjermet bak lokal vegetasjon og topografi blir nå sterkere visuelt berørt. I Lyngdal blir den visuelle påvirkningen redusert.

Etablering av Kvinesheia vindkraftverk medfører, som for all etablering av store infrastrukturprosjekter, negative virkninger for omgivelsene. For Kvinesheia vindkraftverk er de største negative virkningene knyttet til fugl. I OEDs klagesak for Kvinesheia vindkraftverk ble fugl, herunder hubro, grundig behandlet og det ble gitt flere krav til avbøtende tiltak for hubro. MTA redegjør nærmere for vår oppfølging av avbøtende tiltak. Kraftledningen skal legges som jordkabel i stedet for som luftledning for å redusere risiko for fuglekollisjoner i hele driftsfasen, herunder med hubro. Det skal gjennomføres årlig oppfølgende kartlegging av hubro i anleggsfasen, og i perioden februar-juni skal det ikke være anleggsvirksomhet innenfor en sone på 1 km fra hubroreir (med unntak av transport langs vei).

De oppdaterte konsekvensutredningene som vurderer endringene fra opprinnelig konsesjon fremlegges i sin helhet i Vedlegg 1.

Statkraft legger med dette frem oppdaterte konsekvensutredninger (tilleggsutredninger) for Kvinesheia vindkraftverk, i samsvar med krav i energiloven og forskrift om konsekvensutredninger.

MTA/detaljplan

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er det gitt vilkår om at MTA/detaljplan skal godkjennes av NVE før anleggsstart. I NVEs brev av 20.05.2019 om videre saksbehandling vurderer NVE det som hensiktsmessig at MTA/detaljplan fremlegges samtidig med oppdaterte konsekvensutredninger. MTA/detaljplan forutsetter derfor at de omsøkte konsesjonsendringene blir godkjent.

Statkraft Vind Utvikling DA legger med dette frem MTA/detaljplan for godkjenning, i tråd med vilkår 4 og 5 i gjeldende anleggskonsesjon for Kvinesheia vindkraftverk.

Opprustning av kommunal vei på strekningen forbi boligen på eiendom gnr/bnr 49/68 (Sørhelleveien 116)

I opprinnelig konsesjon for Kvinesheia vindkraftverk er eksisterende kommunal vei, Sørhelleveien, en del av adkomstveien for bygging og drift av vindkraftverket. Sørhelleveien må oppgraderes med breddeutvidelser, utretting av kurver, reduksjon i vertikalkurvatur og forsterkning for å kunne benyttes som transportvei for vindturbinene. I tillegg er det gjort avtale med Kvinesdal kommune om å asfaltere veien. Dette vil trolig gjøres etter anleggsfasen.

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er det, basert på innspill fra Kvinesdal kommune, satt vilkår om at Statkraft, i samråd med Kvinesdal kommune og

berørte grunneiere, skal foreta justeringer av trasé for adkomstvei på strekningen forbi boligen på eiendom gnr/bnr 49/68 (Sørhelleveien 116). Kart over ny veitrasé skal fremmes som en del av detaljplanen, jf. vilkår nr. 4.

Med bakgrunn i dette konsesjonsvilkåret har flere alternativer blitt utredet og beskrevet, men i praksis er det bare to alternativer som er praktisk aktuelle:

- Alternativ 1: Opprustning av veien i eksisterende trasé forbi Sørhelleveien 116
- Alternativ 2: Omlegging av veien til sørsiden av det lille tjernet på stedet

Etter at NVE tildelte konsesjon til Kvinesheia vindkraftverk i 2012 ble det forsøkt å komme frem til omforente praktiske løsninger for opprustning av veien forbi Sørhelleveien 116, men dette lyktes ikke og enighet om en beste løsning ble ikke oppnådd.

Det har ikke tilkommet nye momenter vedrørende valg av løsning siden 2012, med unntak av at det er bygget en ny enebolig øst for tjernet (Sørhelleveien 97). Dette begrenser mulig veilinje for en vei sør for tjernet, og forlenger strekningen en slik vei må gå i bløt myr/i vannkanten. Det har heller ikke nå lyktes å få til en løsningsorientert dialog med de berørte grunneierne om beste løsning for passering av eiendommen.

Basert på vei- og miljøfaglige vurderinger utført av henholdsvis Rambøll (2012) og Multiconsult (2019) er det Statkrafts klare anbefaling at man bør følge eksisterende trasé langs hele Sørhelleveien, se detaljplan, alternativ 1. Dette er det alternativet som gir klart minst naturinngrep, er enklest å gjennomføre og har lavest kostnad. Veien er, med de planlagte oppgraderingene, vurdert å være godt egnet som adkomstvei til vindkraftverket, og vil også medføre en betydelig standardheving for innbyggere og andre som benytter denne veien til daglig.

Alternativ 2, med ny trasé sør for tjernet vil representere et betydelig, kostbart og unødvendig naturinngrep. Statkraft er videre av den oppfatning at en vei på sørsiden av tjernet vil gi en visuelt betydelig dårligere løsning, også for beboerne i Sørhelleveien 116, enn alternativ 1, en opprustning av eksisterende trasé på den aktuelle strekningen, som med avbøtende tiltak i liten grad vil avvike fra eksisterende situasjon.

Vilkåret i gjeldende anleggskonsesjon er formulert som at det *skal* foretas en justering av trasé for adkomstvei på den aktuelle strekningen. Kvinesdal kommune har i møter understreket viktigheten av at man finner en løsning som ivaretar beboerne. Statkraft har ikke lyktes med å få til en løsningsorientert dialog med de berørte beboerne. Til tross for Statkrafts vurdering av de aktuelle alternativene, er Statkraft med bakgrunn i dette innstilt på å legge om veien i ny trasé sør for tjernet – alternativ 2 – ved eiendom 49/69, dersom grunneierne ønsker dette alternativet.

Dersom grunneierne likevel skulle komme til at de ønsker alternativ 1 er Statkraft innstilt på å gjennomføre aktuelle virkningsfulle avbøtende tiltak i dialog med eierne av gnr/bnr 49/68 (Sørhelleveien 116).

Dokumentasjon av Statkrafts oppfølging av dette vilkåret, herunder om prosess og vurdering av alternativer, er gjengitt i vedlegg 7 til MTA. Kart over begge de aktuelle veitraséene er vist i detaljplan. Saken oversendes NVE for avgjørelse.

Statkraft Vind Utvikling DA fremlegger med dette dokumentasjon for oppfølging av vilkår 10 i gjeldende konsesjon og ber om at NVE tar en avgjørelse i saken. Kart over begge de aktuelle veitraséene er fremlagt som en del av detaljplanen.

Støy- og skyggekast

I gjeldende anleggskonsesjon (NVE 200710168-151) er det gitt vilkår om at det skal fremlegges dokumentasjon knyttet til støy og skyggekast. Dokumentasjon av oppfyllelse av dette vilkåret er gjengitt i vedlegg 8 til MTA/detaljplan.

Statkraft Vind Utvikling DA fremlegger med dette for godkjenning dokumentasjon av oppfyllelse av vilkår 6 i gjeldende anleggskonsesjon for Kvinesheia vindkraftverk.

Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

Den 26. april 2012 ga Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) SAE Vind DA anleggskonsesjon til å bygge, eie og drive Kvinesheia vindkraftverk i Kvinesdal og Lyngdal kommuner. Det ble samtidig gitt samtykke til ekspropriasjon. NVEs konsesjon ble påklaget. OED stadfestet i brev datert 30.04.2015 NVEs vedtak om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse, og minnet samtidig om at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom skjønn ikke er begjært innen 1 år.

SAE Vind begjærte skjønn den 29.04.2016, innenfor ettårsfristen. Det ble i skjønnsbegjæringen gitt uttrykk for at det ikke var hensiktsmessig å gjennomføre skjønnsprosessen før etter at en beslutning om utbygging var tatt og det forelå mer detaljerte planer. Lister tingrett fant ikke grunnlag for å beslutte slik utsettelse. Den 19.04.2017 trakk SAE Vind skjønnsbegjæringen, rett før skjønnsbehandlingen, ut fra at det på dette tidspunktet var uklart rundt spørsmålet om realisering av vindparken.

SAE Vind hadde allerede i 2008 inngått grunn- og rettighetsavtaler med et flertall av grunneierne i konsesjonsområdet, men disse avtalene utløp 10.2.2018. Ut fra usikkerhet knyttet til prosjektets gjennomføring ble det ikke tatt skritt for å inngå nye avtaler på dette tidspunktet.

I september 2018 overtok Statkraft alle Agder Energis andeler i SAE Vind og selskapet endret navn til Statkraft Vind Utvikling DA (heretter benevnt «Statkraft»).

Prosjektutviklingselskapet Njordr innledet en prosess mot grunneierne vinteren/våren 2018 med sikte på å inngå avtaler om leie av grunn for vindkraftformål på Kvinesheia, selv om Statkraft har endelig konsesjon for det samme området. Statkraft ble ikke gjort kjent med dette. Flere av grunneierne var på det tidspunktet sterkt bekymret for at Statkraft ikke kom til å realisere vindparken. Njordr inngikk etter hvert avtale med tolv grunneiere som representerer ca. 44% av konsesjonsområdet.

Statkraft har hittil inngått nye grunn- og rettighetsavtaler med eierne av fire sentrale eiendommer i konsesjonsområdet, som representerer ca. 31 % av det nye og reduserte konsesjonsområdet, som vist i MTA/detaljplan. Det er inngått avtale om adkomstvei langs ny adkomstvei fra Lille Nordhelle, med tilleggende riggplass og massetak. Statkraft ønsker å inngå avtaler med flest mulig av de øvrige grunneierne i konsesjonsområdet før en anleggsstart, herunder Kvinesdal kommune som eier to eiendommer som representerer over 12 % av det totale arealet. Statkraft er i dialog med grunneierne som har avtale med

Njordr. De har gitt uttrykk for at de ønsker å inngå avtale med Statkraft, men at de i henhold til sin avtale med Njordr ikke har rett til å inngå avtale med Statkraft før skjønn er avholdt, med mindre Njordr velger å fristille grunneierne. Statkraft vil også legge til rette for inngåelse av minnelige avtaler med grunneierne i forbindelse med oppgraderingen av den kommunale veien fra Førland til Lille Nordhelle.

På bakgrunn av dette søker Statkraft om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Kvinesheia vindkraftverk som Statkraft per i dag ikke har avtale for, ref. oreigningslova av 23. oktober 1959, § 2 nr.19. Vurderingen av om «*inngrepet er tvillaust meir til gagn enn skade*» er gjort i forbindelse med konsesjonsbehandlingen.

Statkraft søker videre om tillatelse til forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova § 25 for nødvendige arealer og rettigheter på de samme eiendommene.

For de eiendommene det i mellomtiden (eventuelt) blir inngått nødvendige avtaler for, vil søknadene om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse senere bli trukket. For oversikt over berørte grunneiere og rettighetshavere vises det til Vedlegg 4. Kart som viser berørte eiendommer er vist i MTA vedlegg 3 og 4.

For de grunneiere og rettighetshavere det ikke er inngått avtale med, søker Statkraft Vind Utvikling DA om tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Kvinesheia vindkraftverk, jf. oreigningslovens § 2 nr. 19.

For de grunneiere og rettighetshavere det ikke er inngått avtale med, søker Statkraft Vind Utvikling DA om tillatelse til å ta grunn og rettigheter i bruk straks rettslig skjønn er begjært, jf. oreigningslovens § 25.

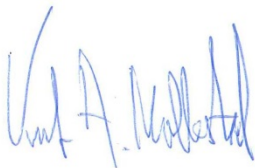
Forholdet til andre planer

Statkraft har under planleggingen av endret løsning for Kvinesheia vindkraftverk hatt en dialog med Nye veier for å utveksle status for våre respektive tiltak. Nye Veier planlegger nå ny E39 gjennom Lyngdal og Kvinesdal kommuner i en trase som ligger noe lenger nord enn det Statens vegvesen tidligere har foreslått. Vi har nylig mottatt tegninger fra Nye veier som viser at den traséen Nye veier nå har inne i sin mulighetsstudie ligger i vestre del av konsesjonsområdet for Kvinesheia vindkraftverk. Veien vil gå i tunnell med innslag nordvest for Iddelandsvatnet ca 1,9 km sørøst for den sørøstligste vindturbinen, og tunellen vil passere 150 m eller mer under bakkenivå ved de turbinene som ligger i nærheten av planlagt trase for E39. Dersom veien bygges etter disse planene ser vi ingen konflikt mellom de to tiltakene.

Dispensasjon fra kommuneplanens arealdel

Parallelt med konsesjonsmyndighets videre saksbehandling av Kvinesheia vindkraftverk vil vi oversende Kvinesdal og Lyngdal kommuner søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, slik at kommunene kan ta stilling til dette spørsmålet samtidig som de uttaler seg til konsesjonssaken.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Vind Utvikling DA

Knut A. Mollestad

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Oppdatert konsekvensutredning / tilleggsutredninger som vurderer endringene fra opprinnelig konsesjon
- Vedlegg 2: Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan
- Vedlegg 3: Brev fra Agder Energi Nett med bekreftelse av ledig nettkapasitet
- Vedlegg 4: Grunneierliste, oversikt over hvem som omfattes av søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse